

ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ

ΗΘΙΚΗ : Ετυμολογικά προέρχεται από την αρχαία ελληνική λέξη «ήθος», που σημαίνει χαρακτήρας.

Αποτελεί **το σύνολο των κανόνων μιας κοινωνίας**. Είναι ένας κώδικας αξιών, ο οποίος μελετά και καθορίζει τη συμπεριφορά των μελών μιας κοινωνίας, με κριτήριο τι είναι αποδεκτό και τι όχι. Είναι κοινώς αντιληπτό ότι σε ζητήματα ηθικής δε συγκλίνουν πάντοτε οι απόψεις. Αυτό συνεπάγεται ότι οι εκάστοτε κοινωνίες και οι εκάστοτε εποχές θέτουν διαφορετικά όρια ηθικής. Παρόλα αυτά όμως, υφίστανται ορισμένοι αντικειμενικοί ηθικοί κανόνες, που όλοι οφείλουν να συμπορεύονται μαζί τους. Για παράδειγμα, η κατάφωρη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μέσω της διάπραξης μιας δολοφονίας είναι μια πράξη ηθικά μεμπτή, που αντίκειται στην ηθική και συμβαδίζουν όλες οι κοινωνίες σε διαχρονικό πλαίσιο.

ΑΙΤΙΑ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ

- **Η τεχνολογική πρόοδος έχει αναδείξει μοντέρνες αξίες και έχει οδηγήσει στον παραγκωνισμό των παραδοσιακών αξιών.** Η ανάδυση νέων επιστημονικών πεδίων, όπως η βιοτεχνολογία, τεχνητή νοημοσύνη και η ρομποτική έχουν εγείρει νέα ηθικά διλήμματα για τα όρια, που μπορεί να θέσει και να υπερβεί η επιστήμη. Εν ονόματι της προόδου, μπορούν οι άνθρωποι να παρέμβουν στο ανθρώπινο γονιδίωμα και να δημιουργήσουν πανομοιότυπους οργανισμούς με τον πρωτότυπο; Ποια θα είναι τα όρια, που θα θέσει η επιστήμη, όσον αφορά στην εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης; Μήπως θα αντικατασταθεί η πνευματική καλλιέργεια του ανθρώπου και η γόνιμη αμφιβολία από την τεχνολογία; Μήπως ο άνθρωπος θα γίνει υποχείριο των μηχανών;
- **Το πρότυπο του υλικού ευδαιμονισμού, που δημιουργεί η προωθούμενη καταναλωτική μανία επιβάλλει την έκπτωση των ηθικών αξιών.** Παραγκωνίζονται οι αξίες της αλληλεγγύης, της εντιμότητας, της αξιοπρέπειας, της δικαιοσύνης και θυσιάζονται στο βωμό του χρήματος. Τα υλικά αγαθά και το χρήμα καθορίζουν κάθε είδους σχέση (φιλική, οικογενειακή, επαγγελματική, ακόμα και τη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον). Ο άνθρωπος αναζητά το νόημα της ζωής και της ευτυχίας στην ολοένα και μεγαλύτερη απόκτηση των υλικών αγαθών, αποδιώχνοντας τις ουσιαστικές αξίες της ζωής. Η σταδιακή αύξηση της υπερεργασίας, η επιδίωξη υψηλότερων μισθών, η νοοτροπία του ελάχιστονου μόχθου και συχνά η διάπραξη εγκλημάτων με αντάλλαγμα την εξασφάλιση χρηματικών απολαβών, πιστοποιούν την ηθική εξαχρείωση της ανθρωπότητας.
- **Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης πραγματικότητας, θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε τον άκρατο μιμητισμό των παραδεδομένων ξενόφερτων στοιχείων και αξιών.** Ο νέος τρόπος ζωής, ενδυμασίας, επικοινωνίας(μέσα κοινωνικής δικτύωσης)και διασκέδασης μεταφέρει καινούργια πρότυπα και αξίες, που δε συνάδουν με την παράδοση και τα ήδη κατοχυρωμένα πρότυπα της εκάστοτε χώρας. Οι νέοι, ως άκρως μιμητικά όντα και επειδή επιζητούν διαρκώς την αποδοχή παραγκωνίζουν τις επικρατούσες ηθικές αξίες και τις υποκαθιστούν με τις εισερχόμενες, που δεν τις θεωρούν παρωχημένες και αναχρονιστικές.
- **Η οικογένεια, ως ο πρωταρχικός φορέας κοινωνικοποίησης έχει υποστεί μια χαλάρωση σε δομικό επίπεδο και τα μέλη της έχουν αποστασιοποιηθεί, εξαιτίας των σύγχρονων**

απαιτήσεων και των έντονων ρυθμών(υπερεργασία γονέων, φόρτος καθηκόντων και υποχρεώσεων των παιδιών). **Οι γονείς δε μεριμνούν για την ορθή διαπαιδαγώγηση των παιδιών και κυρίως δεν είναι σε θέση να θέτουν όρια στα ανήλικα μέλη.** Πολλές φορές, λοιπόν, το ρόλο των γονέων αναλαμβάνουν τα ΜΜΕ, που βομβαρδίζουν διαρκώς τους νέους με εφήμερα πρότυπα και αξίες. Έτσι, προωθείται μια νόθα μορφή ψυχαγωγίας(π.χ. reality show), η οποία προβάλλει ευτελή πρότυπα, που δε διέπονται από πνευματικές και ηθικές αξίες. Μέσα στο πλαίσιο του μιμητισμού και της ξενομανίας, που διέπει τους εφήβους, καλλιεργούνται διαστρεβλωμένες αξίες, που αποδυναμώνουν τις ηθικές άμυνες.

- **Ο εκπαιδευτικός φορέας εμφανίζεται συχνά ανεπαρκής όσον αφορά στη μεταλαμπάδευση των νέων με ορθά ιδανικά.** Το εκπαιδευτικό σύστημα προτάσσει τον ανταγωνισμό σε σχέση με τις επιδόσεις στα μαθήματα και στερείται καλλιέργειας πνευματικών αρετών, όπως της έρευνας, της ομαδοσυνεργατικότητας και του γόνιμου διαλόγου. Στον αντίποδα, συντηρεί τη στείρα αποστήθιση, τον άγονο εγκυκλοπαιδισμό και τον τεχνοκρατισμό. Επιπλέον, απουσιάζει η καλλιέργεια αισθητικών αξιών, που εκλεπτύνουν το πνεύμα των μαθητών, όπως οι επισκέψεις σε καλλιτεχνικούς χώρους και δρώμενα, καθώς και η ίδια η ενασχόληση των μαθητών με τις καλές τέχνες(μουσική, ζωγραφική, θέατρο).
- **Η Πολιτεία με τη σειρά της επωμίζεται ένα τεράστιο μερίδιο ευθύνης, όσον αφορά στην ηθική εξαχρείωση της κοινωνίας.** Το νομοθετικό πλαίσιο είναι άκρως ελαστικό και επιτρέπει τις πελατειακές σχέσεις, τις φοροκλοπές και γενικότερα υποστηρίζει τις ατασθαλίες. Η δημοκρατία υπονομεύεται από την ηθική εξαθλίωση των ίδιων των θεσμών, που οφείλουν κανονικά να προστατεύουν τους πολίτες και να διαφυλάττουν τις ηθικές αξίες. Κυριαρχεί ο λαϊκισμός από πλευράς των πολιτικών και η πολιτική χειραγώγηση, γεγονός που από μόνο του αποτελεί παραβίαση του ήθους της ίδιας της Πολιτείας, που οφείλει να στηλιτεύει φαινόμενα διαφθοράς.
- **Οι ισχυρές οικονομίες των κρατών επιθυμούν τον έλεγχο των οικονομικά ενδεών κρατών σε μια άκρως ανταγωνιστική και παγκοσμιοποιημένη αγορά.** Επιπλέον, καλλιεργείται ανταγωνισμός μεταξύ των πολιτών και προωθούνται οι πόλεμοι από τις χώρες, που επιδιώκουν τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πηγών και τον επεκτατισμό.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΔΙΑΒΡΩΣΗΣ ΗΘΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ - ΗΘΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ :

- **Ο άνθρωπος γίνεται έρμαιο των παθών και των αδυναμιών του.** Αυτή η υποδούλωση στις αδυναμίες του καταστρέφει την αυτοκυριαρχία του και τον εμποτίζει με ανασφάλεια για την επιδίωξη ενός καλύτερου μέλλοντος. **Συχνά, λοιπόν, εξωθείται σε αντικοινωνικές συμπεριφορές(εγκληματικές πράξεις) ή σε ανήθικες και αναξιοκρατικές δραστηριότητες(προώθηση των πελατειακών σχέσεων, χρηματισμός).**
- **ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ :**
- **Το δημοκρατικό πολίτευμα απειλείται, εξαιτίας της υποκρισίας και της αλαζονείας των πολιτικών ηγετών.** Παράλληλα, η συγκεκριμένη στάση των πολιτικών προκαλεί την

αποστασιοποίηση των πολιτών από τα κοινά. Η δικαιοσύνη παρακωλύεται και κυριαρχούν οι πελατειακές σχέσεις, οι εκδουλεύσεις, η ψηφοθηρία, καθώς και η υφαρπαγή του δημόσιου χρήματος. Συνεπώς, η διαφθορά του πολιτικού συστήματος σε συναρμογή με την άκρατη αποδοχή όλων αυτών των αναξιοκρατικών και ανέντιμων μεθόδων από τους πολίτες, οδηγούν στην δημοκρατική αποσάθρωση.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ :

- **Οι ισχυρές οικονομίες εκμεταλλεύονται και ελέγχουν τα οικονομικά δυσχερή κράτη, σε μια άκρως ανταγωνιστική και παγκοσμιοποιημένη αγορά.** Δημιουργούνται πολεμικές συρράξεις από χώρες, που επιδιώκουν τον έλεγχο των πλουτοπαραγωγικών πηγών και τον πλουτισμό. Στο βωμό του ελέγχου και του πλουτισμού, θυσιάζονται χιλιάδες ανθρώπινες ζωές και ξεριζώνονται από την πατρίδα πολλοί άνθρωποι.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ :

- **Η απληστία του ανθρώπου έχει οδηγήσει στην τεράστια οικολογική καταστροφή, που ελλοχεύει σοβαρούς κινδύνους για την υγεία και την μελλοντική διαβίωση με ποιοτικές προδιαγραφές.** Αναλυτικότερα, ο άκρατος καταναλωτισμός έχει προκαλέσει εξάντληση των ενεργειακών πόρων(ενεργειακή κρίση) και των πρώτων υλών, τις οποίες η φύση αδυνατεί να αναπληρώσει βραχυπρόθεσμα. Παράλληλα, οι εμπρηστές δρουν ανενδοίαστα και υπηρετούν τα συμφέροντα επιτηδείων, που δε διέπονται από ηθικούς φραγμούς και επιδιώκουν την εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος, χωρίς να υπολογίζουν το τίμημα. Δυστυχώς, οι συνέπειες είναι πλέον εμφανείς και απειλούν τον άνθρωπο και κάθε έμβιο όν στον πλανήτη(φαινόμενο θερμοκηπίου, άνοδος της θερμοκρασίας, προβλήματα υγείας, καταστροφή της χλωρίδας και της πανίδας, ενεργειακό πρόβλημα).

ΟΡΘΗ ΣΤΑΣΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ

- **Ισότιμη κατανομή του πλούτου μεταξύ των χωρών και εκχώρηση κονδυλίων, τόσο από τις οικονομικά εύρωστες κυβερνήσεις, όσο και από τους διεθνείς οργανισμούς για την αναβάθμιση των αναπτυσσόμενων χωρών.** Αυτό θα αποτρέψει την οικονομική εκμετάλλευση των οικονομικά ενδεών κρατών και θα μπορέσουν να αυτονομηθούν και να μην γίνονται υποχείρια στις επιταγές φορέων άσκησης ιμπεριαλιστικής πολιτικής.
- **Ενίσχυση της ανθρωπιστικής παιδείας από την οικογένεια, μέσω της ιεράρχησης των αναγκών και του περιορισμού του καταναλωτικού πνεύματος.** Παράλληλα, **το σχολείο οφείλει να προωθήσει την ανθρωπιστική παιδεία,** μέσω της καλλιέργειας του ομαδοσυνεργατικού πνεύματος, της άρσης της βαθμοθηρίας και του εξετασιοκεντρισμού, που προάγουν το στείρο ανταγωνισμό των μαθητών.
- **Καλλιέργεια της κριτικής σκέψης από όλους τους φορείς κοινωνικοποίησης(Οικογένεια – σχολείο – ΜΜΕ),** έτσι ώστε να είναι σε θέση το άτομο να πολιτικοποιηθεί ενεργά και να επιλέξει κυβερνητικά σχήματα, που θα ασκούν μια ανθρωπιστική πολιτική διακυβέρνηση, που θα περιορίζει την αναληψία και την ανηθικότητα.
- **Ενίσχυση της κρατικής μέριμνας με τη λειτουργία κυβερνητικών προγραμμάτων, που θα ενισχύουν τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες(οικονομικά ευπαθή άτομα, μετανάστες).**

Επικουρικό ρόλο σε όλη αυτή την προσπάθεια καλείται να διαδραματίσει και η **εθελοντική δράση** ατόμων ευαισθητοποιημένων πάνω σε φαινόμενα, που καταστρατηγούν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

- **Ενίσχυση του ρόλου των διεθνών οργανισμών(Ο.Η.Ε), ώστε να αναλαμβάνουν πιο ουσιαστική δράση, όσον αφορά στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων** και να μην παρεμποδίζονται από τα οικονομικά συμφέροντα των οικονομικά εύρωστων κρατών.

Φιλοanthropic Consultants